

**SPREDNING AF
MASSEØDELÆGGELSESVÅBEN**
– EN RISIKO FOR VIRKSOMHEDER OG
FORSKNINGSINSTITUTIONER

1. Indledning.....	4
2. Spredning af masseødelæggelsesvåben.....	6
3. Hovedtyper af masseødelæggelsesvåben.....	8
4. Hvordan anskaffes viden og produkter til udvikling af masseødelæggelsesvåben.....	11
5. Hvordan minimeres risici – checkliste.....	13
6. Eksportkontrol.....	15
7. PET´s indsats og opgaver.....	18
8. Information og vejledning.....	21
9. Bilag.....	22

1. Indledning

En række lande og nogle terrororganisationer forsøger løbende at udvikle og producere kemiske, biologiske, nukleare og radiologiske stoffer, der kan bruges som masseødelæggelsesvåben. Derfor er der i Danmark og i en række andre lande et væsentligt fokus på at håndhæve de internationale aftaler og regler, der skal forhindre og begrænse eksport af masseødelæggelsesvåben og produkter, der kan bruges til at fremstille dem.

Denne pjeces beskriver en række af de forholdsregler, som virksomheder og forskningsinstitutioner kan tage for at medvirke til at forhindre spredning af produkter, teknologi og viden som kan bruges til at fremstille eller udvikle masseødelæggelsesvåben.

Særligt efter terrorangrebene i USA den 11. september 2001 og på grund af den øgede terrortrussel, der har eksisteret siden, er der kommet yderligere fokus på den risiko, som kemiske, biologiske, nukleare og radiologiske våben udgør og dermed også på, hvordan man kontrollerer eksporten af våben og produkter, der kan indgå i udviklingen af masseødelæggelsesvåben.

Masseødelæggelsesvåben vil efter omstændighederne kunne anvendes ved et terrorangreb. Samtidig vil frygten for, at disse våben skulle være faldet i de forkerte hænder, i sig selv kunne give anledning til uro og utryghed. Det så man blandt andet i forbindelse med de såkaldte miltbrandbreve i USA i 2001/2002, der medførte dødsfald, og som samtidig spredte usikkerhed og gav anledning til bekymring.

Egentlige kernevåben er så komplicerede at udvikle, at det formentlig fortsat kun er få lande, der har evne og kapacitet til at fremstille dem, mens teknologien til at lave biologiske og kemiske våben kan anvendes af både statslige og ikke-statslige aktører. Primitive radiologiske våben er ligeledes mulige at producere for både statslige og ikke-statslige aktører.

Det høje teknologiske niveau i Danmark betyder, at mange af de produkter, teknologier og ekspertiser, som er nødvendige for at udvikle og opbygge masseødelæggelsesprogrammer, kan erhverves herhjemme eller via danske virksomheder.

Derfor er det vigtigt, at danske virksomheder og forskningsinstitutioner er opmærksomme på risikoen for spredning af produkter eller viden, der kan bruges i forbindelse med kemiske, biologiske, nukleare og radiologiske våben, særligt når de er i kontakt med partnere i lande, der er mistænkt for aktivt at forsøge at udvikle masseødelæggelsesvåben. Det er væsentligt at holde sig for øje, at spredningsrelaterede produkter ofte vil blive forsøgt købt ad omveje via frontfirmaer og mellemænd for at sløre, hvem der

i virkeligheden skal bruge produkterne. Det er som nævnt ikke kun lande, men også terrornetværk, som kan være aktive på området.

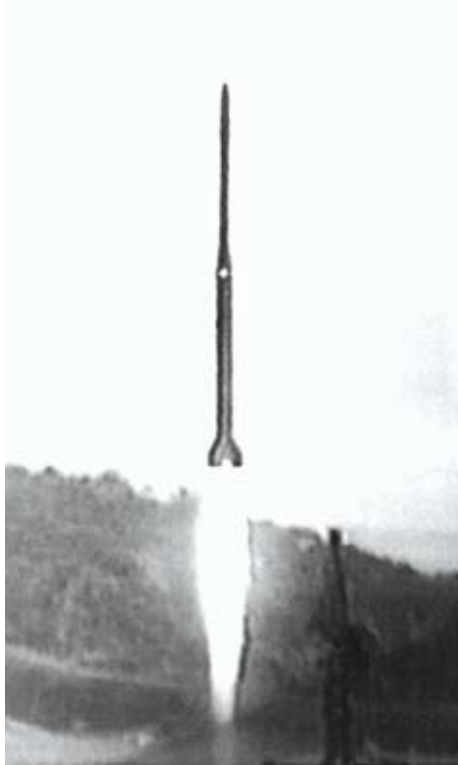
Det er Politiets Efterretningstjenestes opgave at indsamle, bearbejde og analysere informationer om lande, der mistænkes for at udvikle masseødelæggelsesvåben, og ikke mindst de virksomheder mv., der forsøger at skaffe produkter, som kan bruges til at udvikle masseødelæggelsesvåben.

2. Spredning af masseødelæggelsesvåben

Problemets omfang

Mindst 20 lande har udviklet eller er mistænkt for at forsøge at udvikle masseødelæggelsesvåben. Landene er hovedsageligt koncentreret i Mellemøsten, Nordafrika og Syd- og Sydøstasien. Besiddelse af masseødelæggelsesvåben anses af alle landene som en forudsætning for varetagelse af nationale sikkerhedsinteresser især motiveret i en regional ubalance, hvor ulige magtforhold kan tilskynde til anskaffelse og muligvis også anvendelse af masseødelæggelsesvåben.

Derfor skal der udvises særlig opmærksomhed i forhold til eksport af produkter, der kan udnyttes civilt og militært - de såkaldte dual-use produkter - til lande, hvor man tidligere har konstateret kritiske

Sydasien	Mellemøsten	Centralasien	Sydøst-og Østasien
Indien	Iran	Afghanistan	Kina
Pakistan	Irak		Malaysia
	Israel		Nordkorea
	Syrien		Taiwan

købere og slutbrugere, og hvor der tidligere har været givet afslag på udførsel af produkter til.

Det er kendt, at også terrororganisationer eller -netværk er interesserede i og forsøger at udvikle bakteriologiske og kemiske stoffer, der kan bruges til terrorhandlinger. Det viser blandt andet den såkaldte ricin-sag fra

Storbritanien, hvor der i en lejlighed i London i januar 2003 blev fundet spor af nervegiften ricin.

3. Hovedtyper af masseødelæggelsesvåben

Hovedtyperne af masseødelæggelsesvåben er nukleare våben (atomvåben eller radiologiske våben), kemiske våben (f.eks. giftgas) og biologiske våben (f.eks. toksiner).

Atomvåben – kerne- og radiologiske våben.

Kendetegnende for atomvåben er, at de har en overvældende effekt og kan erstatte brugen af konventionelle styrker og våben. For at udvikle atomvåben er det nødvendigt at besidde enten plutonium eller beriget uran. Begge materialer kan kun blive produceret efter en separationsproces i enten en atomreaktor eller en såkaldt centrifuge.

Radiologiske våben (såkaldte "dirty bombs") spreder radioaktivt materiale over et område ved hjælp af konventionelt sprængstof. Alt radioaktivt materiale kan som udgangspunkt anvendes. Radiologiske våben forårsager i modsætning til atomvåben ingen omfattende materiel ødelæggelse, men har en stor symbolsk og psykologisk effekt og kan skabe en langvarig forurening som kan udsætte ramte mennesker for strålingskader.

Det er generelt vurderingen, at en række lande er i stand til at udvikle

atomvåben, mens terrororganisationer og -netværk formentlig ikke har evnen. Radiologiske våben vil det til gengæld være realistisk at udvikle for ikke-statslige aktører.

EKSEMPLER PÅ PRODUKTER MED DOBBELT ANVENDELSESOMRÅDE, DER KAN INDGÅ I FREMSTILLING AF ATOMVÅBEN:

- Centrifuger
- Massespektrometre
- Vakumpumper
- Pulsgeneratorer
- Kompositter
- Højhastighedskameraer
- Røntgen udstyr

Biologiske våben

Der findes to typer af biologiske våben. Den ene består af levende mikroorganismer (pathogener) som virus, bakterier og svampe. Eksempler er f.eks. miltbrand og kopper. Den anden type er toksiner, der er giftige produkter af biologisk oprindelse som f.eks. ricin og botulisme.

Det er konstateret, at nogle lande og enkelte terrororganisationer har eksperimenteret med udvikling af

biologiske våben, og det er vurderingen, at det med tiden kan lykkes for en terrorgruppe at udvikle eller skaffe sig mikroorganismer eller toksiner, som kan bruges til en terrorhandling. Det er dog også vurderingen, at opbevaring og behandling af disse stoffer stadig er vanskelig og risikabel, og derfor er det tvivlsomt, om disse våben kan få samme overvældende effekt som egentlige masseødelæggelsesvåben. Imidlertid vil den frygt og usikkerhed, der vil sprede sig i et samfund, som rammes af et biologisk angreb, have psykologisk effekt og meget store omkostninger.

EKSEMPLER PÅ PRODUKTER MED DOBBELT ANVENDELSESOMRÅDE, DER KAN INDGÅ I FREMSTILLING AF BIOLOGISKE VÅBEN:

- Særlige filtre
- Centrifuger
- Frysetørningsanlæg
- Bakteriestammer
- Pumper med særlig anvendelse
- Spraytørningsanlæg

Kemiske våben

Kemiske våben er betegnelsen for ikke-eksplosive kemiske stoffer, der

kan fremkalde lemlæstelse og død. Det drejer sig bl.a. om forskellige typer af nervegas og sennepsgas. Fremstillingen af kemiske våben er let og omkostningerne er lave. Flere lande har kemiske våbenprogrammer, og det er vurderingen, at terrororganisationer vil kunne fremstille kemiske våben. Dog er det samtidig vurderingen, at opbevaring og fremføring af disse stoffer fortsat vil udgøre et problem for terrororganisationer.

Det bedst kendte eksempel er nerve-gas-angrebet i Tokyos undergrunds-bane i 1995 foretaget af den japanske sekt Aum Shinriyko, hvor 12 mennesker mistede livet.

**EKSEMPLER PÅ KEMISKE STOFFER
OG PRODUKTER MED DOBBELT ANVEN-
DELSESOMRÅDER, DER KAN INDGÅ
I FREMSTILLING AF KEMISKE VÅBEN:**

- Phosgene
  - Cyanoge chloride
  - Hydrogen cyanide
  - Chloropicrin
  - Pumper, centrifuger og reaktorer
-

4. Hvordan anskaffes viden og produkter til udvikling af masseødelæggelsesvåben

De lande og terrororganisationer der vil anskaffe sig masseødelæggelsesvåben, vil typisk forsøge at skjule, at de produkter eller den teknologi og viden, som de prøver at erhverve, er tiltænkt produktion af våben. Det gøres bl.a. ved udførelse af produkterne til transitlande, der ikke vækker opsigt, samt ved at oprette frontfirmaer eller anvende falske slutbrugercertifikater, der angiver køber, slutbruger og endelig anvendelse.

Generelt er det vanskeligt at beskrive en person eller gruppe, der forsøger at anskaffe disse produkter, men ofte vil vedkommende have tilknytning til et land, der ikke selvstændigt har kapacitet til at fremstille masseødelæggelsesvåben.

Et typisk købsforløb

I forbindelse med en sag om køb af produkter, der kan anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben, vil den indledende kontakt ofte være fra en agent, mægler eller mellemmand og bl.a. foregå via fax eller e-mail. Henvendelse kan også ske under internationale udstillinger, messer og seminarer.

Købstilbud kommer ofte fra offentlige institutioner, men det kan også komme fra et såkaldt frontfirma i modtagerlandet eller i et transitland. Et frontfirma er et legalt firma etableret i slutbrugerlandet eller i et transitland med det formål at skjule erhvervelsen af produkter, som er nødvendige i landets eller organisationens våbenprogrammer. Frontfirmaerne er tidligere set i lande som De Forenede Arabiske Emirater, Singapore eller Cypern. Der er ofte tale om en i forvejen ukendt kunde, som det ikke umiddelbart er muligt at finde baggrundsoplysninger om.

Under de nærmere forhandlinger kan køberen have vanskeligt ved at give oplysninger om endelig slutbruger eller endelig anvendelse. I den forbindelse bruges ofte falsk slutbrugercertifikat, hvor det kan fremgå, at f.eks. et kemisk produkt skal anvendes civilt inden for den farmaceutiske industri, selvom det reelt er tiltænkt våbenproduktion. Køberen kan også afslå tilbud om brug af almindelig installations- og vedligeholdelsesservice. Der kan endvidere være tale om, at kunden ønsker reservedelsudstyr, som er af ældre dato, eller som ikke relaterer sig til en tidligere henvendelse i øvrigt.

Ved kontraktens indgåelse kan der forekomme krav om særlige specifikationer vedrørende produktet, som er usædvanlige for produktets anvendelse. Hvis kunden ikke kan forklare disse ændringer eller i øvrigt ikke kan sandsynliggøre anvendelsesområdet, kan dette være et område, der kræver nærmere undersøgelse.

I visse tilfælde ønsker kunden, at produkterne i kontrakten skal anføres under anden type, model og antal end det faktiske. Derudover kan mængden af et produkt til en bestemt anvendelse give anledning til bekymring. Kunden kan desuden kræve særlige sikkerhedsinspektioner i produktionen og i forsendelsesleddet.

Endelig bør eksportøren være opmærksom på forsendelser, som ikke foregår ad sædvanlige kana-

ler, eller hvor forsendelsen er gjort uigennemskuelig. Hvis der på kundens foranledning indgår "fordyrende" elementer i en handel, vil det efter omstændighederne kunne give anledning til yderligere undersøgelse. Der kan eksempelvis være tale om, at et produkt er solgt til en kunde i Mellemøsten, men at forsendelsen sker via en mellemandler til et land i Asien.

For terrororganisationer gør de samme forhold sig gældende. Desuden gælder, at terrorister kan tænkes at erhverve produkter med dobbelt anvendelsesområde internt i det land, hvor de vil udføre terrorhandlinger, og derfor ikke vil være underlagt krav om udførselstilladelse. Endelig er det også konstateret, at terrorister har forsøgt at skaffe sig produkter ved indbrud og afpresning.

5. Hvordan minimeres risici – checkliste

For en virksomhed kan det være yderst vanskeligt at afgøre, hvorvidt en henvendelse er legal eller tjener et ulovligt formål. Opmærksomhed i forhold til risici er en væsentlig faktor i de foranstaltninger, som en virksomhed kan iværksætte. Først og fremmest er kendskab til kunden afgørende.

I tvivlstilfælde bør virksomheden eller forskningsinstitutionen rette henvendelse til enten PET eller Erhvervs- og Byggestyrelsen. Desuden bør der tages relevante forbehold for eksportkontrol i salgskontrakten.

For at begrænse risikoen for uforvarende at medvirke til spredning af produkter, som kan anvendes til masseødelæggelsesvåben, er det væsentligt, at virksomheder og forskningsinstitutioner har en egentlig eksportkontrolpolitik. Det vil sige en klar intern ansvarsfordeling, faste procedurer for håndtering af eksportkontROLSager og opmærksomhed rettet mod sensitive lande i forhold til eksportkontrol.

Endelig skal det nævnes, at det altid er relevant at foretage undersøgelser af, hvilke lande der er omfattet af

internationale sanktioner. Disse oplysninger kan man få via Udenrigsministeriet. I relation til våbenembargoer gør det sig særligt gældende, at der bør udvises særlig agtpågivenhed hvis kunden har forbindelse til militæret eller forsvarsindustrien i et land der ikke deltager i NATO.

Nedenfor er opført en liste over mulige indikationer på køb af masseødelæggelsesvåben:

-
- Transaktionen omfatter "dual-use" produkter
  - Produktet søges købt af et land, der er omfattet af eksportkontrol
  - Ufuldstændig post eller postboks-adresse
  - Brug af firmanavn, der ikke er registreret
  - Kunden afslår tilbud om sædvanlig installations- og vedligeholdelses-service.
  - Ønske om reservedelsudstyr, som er af ældre dato og måske hidrører fra en ordre afgivet år tilbage til en helt anden kunde, eller som slet ikke relaterer sig til henvendelsen i øvrigt.

- Krav om særlige specifikationer vedrørende et produkt, som er usædvanlige for et produkts anvendelse.
- Ønske om, at produkterne i kontrakten skal anføres under anden type, model og antal.
- Usædvanlig stor mængde af et produkt til en bestemt anvendelse.
- Forsendelsen forsøges skjult eller gjort uigennemskuelig (diversion).
- Kunden kræver særlige sikkerhedsinspektioner i produktionen, og i forsendelsesleddene.
- Forsendelse via usædvanlige kanaler.

Uddannelsesinstitutioner

Visse lande samt grupper og netværk søger ikke kun at erhverve produkter, men også at opnå viden og know-how til deres våbenprogrammer ved at inddrage studerende på højere læreanstalter. Det er særdeles vanskeligt at identificere potentielle risiko-studerende, men uddannelsesinstitutionen kan være opmærksom på følgende:

- studieområdet kan anvendes i forbindelse med udvikling af masseødelæggelsesvåben,

- den studerende/forskeren kommer fra et land, der er omfattet eksportkontrol, og om
- forskningsresultater, udstyr eller manualer "bortkommer" under omstændigheder, der kan give anledning til bekymring.

Endelig anvender en række lande deres egne eller hvervede efterretningsagenter til indhentning af know-how og viden.

Virksomhedernes ansvar

Ansvaret for, at en udførsel finder sted i overensstemmelse med lovgivningen, påhviler alene eksportøren. Med vedtagelsen af den såkaldte terrorpakke i 2002 har der været skærpede sanktioner for overtrædelse af eksportkontrolregler i Danmark. Der er med skærpelsen indført en strafferamme på op til 6 års fængsel (mod tidligere 2 år).

6. Eksportkontrol

Den danske eksportkontrol skal sikre, at produkter, der kan anvendes til udvikling eller fremstilling af masseødelæggelsesvåben ikke når frem til militæret, virksomheder eller terrorrelaterede kunder i kritiske lande, f.eks. Nordkorea.

I Danmark er det Erhvervs- og Byggestyrelsen, der administrerer reglerne og udsteder konkrete tilladelser til eksport af produkter, der kan anvendes både i civile og militære sammenhænge. PET's rolle i det danske eksportkontrollsystem er af rådgivende karakter i forhold til bl.a. virksomheder og institutioner.

Grundlaget for den danske eksportkontrol er en række internationale aftaler og forpligtelser (se bilag). Især EU's forordning for kontrol med eksport af dual-use produkter, dvs. produkter og teknologi, der både har civil og militær anvendelse, udgør grundlaget for det danske eksportkontrollsystem.

Generelt gælder, at eksportører især skal være opmærksomme ved eksport inden for følgende områder, som kan være omfattet af EU's kontrolliste:

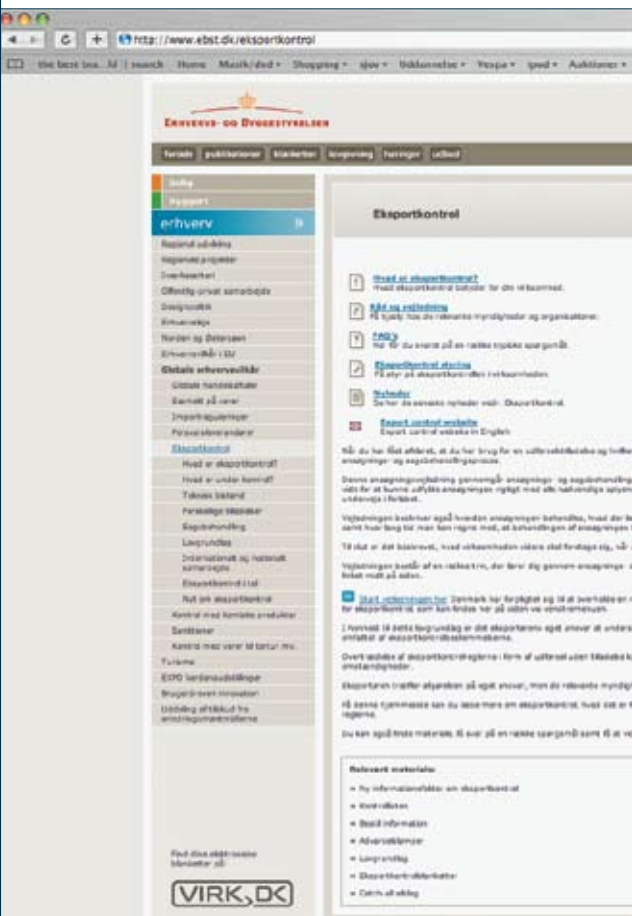
- Nukleart materiale, faciliteter og udstyr

- Materialer, kemiske stoffer, mikroorganismer og toksiner
- Materialebehandling
- Elektronik
- Datamater
- Telekommunikation og informationsikkerhed
- Følere og lasere
- Styring af fly og skibe
- Skibsteknologi
- Fremdriftssystemer, rumfartsfartøjer og beslægtet udstyr.

Den gældende kontrolliste kan findes på Erhvervs- og Byggestyrelsens hjemmeside om eksportkontrol (www.ebst.dk). Listen revideres jævnligt på grund af den teknologiske udvikling.

Hvis eksportøren har kendskab til eller mistanke om, at et produkt skal anvendes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben, skal eksportøren ansøge de danske myndigheder om udførselstilladelse.

Også andre produkter, der ikke står på kontrollisten, men som kan anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben, kan være omfattet af eksportkontrol i kraft af de såkaldte "catch all" bestemmelser.

Som eksportør er det derfor vigtigt at få belyst, hvem der er slutbruger. PET og Erhvervs- og Byggestyrelsen kan vejlede om hvorvidt:

- eksportøren frit kan udføre produktet
- myndighederne er i besiddelse af visse oplysninger vedrørende sagens parter eller produktets anvendelsesområde, som kræver virksomhedens nærmere undersøgelse
- myndighederne er i besiddelse af konkrete oplysninger om sagens parter eller produktets anvendelsesområde, der gør at udførsel ikke må finde sted uden udførselstilladelse.

Særlige regler om teknisk bistand

I henhold til EU's forordning om produkter eller teknologier med dobbelt anvendelse er det forbudt at yde teknisk bistand uden for EU, hvis man har kendskab til eller mistanke om, at den tekniske bistand er bestemt til udvikling, fremstilling, håndtering eller fremføring af masseødelæggelsesvåben.

Ved teknisk bistand forstås bl.a. installation, vedligeholdelse eller reparation af f.eks. måleudstyr i procesanlæg. Undervisning og oplæring i brug

af anvendelsen af anlæg, produkt eller teknologi er ligeledes omfattet af forbudet.

andre militære produkter og teknologier er omfattet af våbenlovens bestemmelser.

For disketter, tegninger og diagrammer m.m. gælder dog, at de ikke er omfattet af forbud vedrørende teknisk bistand, men derimod af de almindelige udførelsesregler.

Det anbefales, at relevante virksomheder udarbejder procedurer og uddanner personale til at håndtere spørgsmål vedrørende teknisk bistand.

Teknisk bistand i forbindelse med konventionelle våben er ikke omfattet af forbudet. Udførelse af våben og

7. PET's indsats og opgaver

Det øgede fokus på spredning af produkter, der kan bruges til atomare, kemiske, biologiske eller radiologiske våben, har haft betydning for PET's arbejde på dette område.

Hovedopgaven for PET i denne sammenhæng er at foretage indsamling, bearbejdning og analyse af informationer vedrørende de lande, der mistænkes for at ville udvikle masseødelæggelsesvåben samt vedrørende de virksomheder og slutbrugere, der forsøger at skaffe produkter, maskiner eller viden, som kan bruges til at udvikle disse våben.

En anden central funktion er samarbejdet med nationale og internationale myndigheder og styrelser med henblik på at indhente information om de fremgangsmåder, som anvendes i bestræbelser på at indkøbe sensitive produkter m.v., der kan bruges til at udvikle masseødelæggelsesvåben.

Mange af de produkter, teknologier og ekspertiser, som er nødvendige for opbygning af masseødelæggelsesvåben kan erhverves i Danmark, og visse lande anvender metoder, som er særdeles avancerede, for at omgå eksportkontrollen, f.eks. ved at op-

rette frontfirmaer og bruge mellem-mænd til at sløre, hvem der i virkeligheden skal bruge produkterne.

PET har på denne baggrund taget initiativ til en øget indsats på eksportkontrolområdet. Indsatsen omfatter bl.a. en udvidelse af antallet af informative og præventive virksomhedsbesøg og øget kontrol af virksomheder, der er relevante i eksportkontrol sammenhæng. PET har i den forbindelse et tæt samarbejde med Erhvervs- og Byggestyrelsen og Skat.

Også i forhold til de højere læreanstalter har efterretningstjenesten fundet det relevant at øge indsatsen på ikke-spredningsområdet. Det skyldes bl.a. det forhold, at man i en række lande har oplevet, at studerende fra lande, som mistænkes for at udvikle masseødelæggelsesvåben, har forsøgt at skaffe sig viden til brug for hjemlandets udvikling og produktion af kemiske, radiologiske, nukleare og biologiske våben.

Der er desuden etableret et formaliseret samarbejde mellem politiet, forsvaret, Beredskabsstyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Center for Biologisk Beredskab på Statens SerumInstitut,

for at imødegå en eventuel anvendelse af biologiske eller kemiske våben.

Risikoen for angreb med masseødelæggelsesvåben

Det er PET's vurdering, at truslen i forbindelse med en terrorrelateret anvendelse af masseødelæggelsesvåben på kort sigt kommer fra primitive, kemiske og bakteriologiske våben, som terrorgrupper eller -netværk kan tænkes at forsøge at udvikle. Men det er samtidig vurderingen, at disse stoffer næppe vil kunne anvendes som et decideret masseødelæggelsesvåben, men primært vil have effekt i mindre, simple angreb. Der vil dog – på samme måde som ved radiologiske angreb – være en betydelig psykologisk effekt ved en anvendelse af sådanne våben.

Ved enhver mistanke eller tvivl om medvirken til spredning af masseødelæggelsesvåben kan virksomheder og forskningsinstitutioner rette henvendelse til Erhvervs- og Byggestyrelsen eller PET for rådgivning. Alle henvendelser behandles fortroligt.

8. Information og vejledning

Politiets Efterretningstjeneste

Klausdalsbrovej 1
2860 Søborg
Tlf. 33 14 88 88
Fax 45 15 01 90
www.pet.dk

sager, herunder særligt om procedurer og tarifieringsspørgsmål.

Erhvervs- og Byggestyrelsen

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Tlf. 35 46 60 00
Fax 35 46 60 01
www.ebst.dk

Dansk Industri

H.C.Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 33 77 33 77
Fax 33 77 33 00
www.di.dk

Dansk Industri informerer og tilbyder vejledning om reglerne på området. Dansk Industri har udarbejdet en detaljeret vejledning om eksportkontrol.

Styrelsen administrerer og informerer om reglerne, bl.a. via virksomhedsbesøg og informationsmøder. Derudover informeres om nyheder, lovgrundlag, ansøgningsprocedurer, tilladelsestyper, nationalt og internationalt samarbejde m.m.

Justitsministeriet
Civillkontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. 33 92 33 40
Fax 33 93 35 10
www.jm.dk

SKAT

Østbanegade 123
2100 København Ø
Tlf. 35 29 73 00
Fax 35 43 47 20
www.skat.dk

Ministeriet oplyser og rådgiver særligt om gældende regler på våbenområdet.

SKAT rådgiver om generelle toldbehandlingsspørgsmål i eksportkontrol-

9. Bilag

Internationalt samarbejde om eksportkontrol:

Nedenfor findes en oversigt over de aftaler m.v., som har betydning for udførelse af våben og produkter med dobbelt anvendelse fra Danmark. De fleste industrilande, og dermed de største leverandører af våben og teknologi til våbenfremstilling, har tilsluttet sig aftalerne.

Australiengruppen

www.australiagroup.net

Australiengruppen har til formål at hindre spredning af kemiske og biologiske våben gennem eksportkontrol med komponenter og produktionsudstyr hertil. Den blev oprettet i 1985. Medlemslandene har udarbejdet en fælles liste over produkter, som skal undergives eksportkontrol. Medlemslandene udveksler information om deres eksport samt om andre spørgsmål af fælles interesse. Samarbejdet er uformelt. Beslutninger om konkrete eksportansøgninger træffes således af den kompetente myndighed i landet.

Missile Technology Control Regime

www.mtcr.info

Missilteknologiregimet har til formål at hindre udbredelse af teknologi og missiler til fremføring af masseødelæggelsesvåben. Regimet blev oprettet i 1987. Medlemslandene, herunder Danmark har udarbejdet en fælles liste over produkter, som skal undergives eksportkontrol. Medlemmerne udveksler information om deres eksport samt om andre spørgsmål af fælles interesse. Samarbejdet er uformelt. I Danmark sker det efter ansøgning til kompetent myndighed eller, hvis de pågældende produkter klassificeres som våben, til Justitsministeriet.

Wassenaar Arrangement

www.wassenaar.org

Wassenaar Arrangementet har til formål at bidrage til regional og international sikkerhed gennem større åbenhed og ansvarlighed i forbindelse med eksport af våben samt dual-use produkter og teknologier, der kan anvendes såvel civilt som militært. Arrangementet blev oprettet i 1996. Danmark er medlem. Medlemmerne har udarbejdet en fælles liste over

våben og dual-use produkter, som skal undergives eksportkontrol. Medlemslandene udveksler information om deres eksport af våben og dual-use produkter samt om andre spørgsmål af fælles interesse. Samarbejdet er uformelt. Beslutninger om konkrete eksportansøgninger træffes af det enkelte medlemsland.

Zangger Komiteen

www.zanggercommittee.org

Zangger Komiteen blev oprettet i 1971 som et forum for nukleare leverandører med henblik på at drøfte fortolkningsspørgsmål i relation til ikke-spredningstraktaten, Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). Komiteen kontrollerer, at nukleart materiale fra fredelig udnyttelse af atomenergi ikke anvendes til fremstilling af atomvåben. Zangger Komiteen offentliggjorde i 1974 en liste over nukleare produkter, hvor eksporten til lande, der ikke havde tiltrådt ikke-spredningstrakten, ville udløse særlige kontrolforanstaltninger.

Nuclear Suppliers Group

www.nuclearsuppliersgroup.org

NSG er et uformelt eksportkontrolarrangement, som blev etableret i 1974 med sigte på at hindre, at eksporten af nukleare materialer, udstyr og teknologi bidrager til spredning af kernevåben. NSG-landene har fastlagt en liste over nukleare materialer, udstyr og teknologi, hvor eksport kræver særlige kontrolforanstaltninger. Listen er en udvidelse af ovennævnte liste indenfor Zangger Komiteen. Herudover har gruppen aftalt særlige retningslinier for eksport af nukleart relaterede produkter, som også har ikke-nuklear anvendelse.

Politiets Efterretningstjeneste
Spredning af Masseødelæggelsesvåben

Layout: KP2 as
Trykkeri: Scanprint A/S

Politiets Efterretningstjeneste
Klausdalsbrovej 1
2860 Søborg
Tlf. 33 14 88 88
www.pet.dk

Citater fra kilder tilladt med kildeangivelse,
illustrationer kun efter aftale.